

процесуальні аспекти. *Юридична практика*. 2023. - URL: <https://pravo.ua/vidshkoduvannia-shkody-zavdanoi-zbroinoiu-ahresiiieu-rosiiskii-federatsii-okremi-protseualni-aspekty/>

УДК 340.12:351.84.316.33 «364» (477)

Денис СОКОЛ,

здобувач вищої освіти ННІ №2

Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

доцент кафедри цивільно-правових дисциплін

Національної академії внутрішніх справ

доктор філософії

Анжела КАЛІНЮК

ВПЛИВ ВОЄННОГО СТАНУ НА РЕАЛІЗАЦІЮ СОЦІАЛЬНИХ ПРАВ НЕЗАХИЩЕНИХ ВЕРСТВ НАСЕЛЕННЯ

Одним з елементів системи прав людини є соціальні права, які покликані забезпечити задоволення потреб та інтересів людини з метою її всебічного розвитку. Ця поведінка або діяльність насамперед пов'язана з можливістю людини працювати та відпочивати, захищати свої соціально-економічні права, отримувати соціальний захист, мати право на достатній життєвий рівень, отримувати належну медичну допомогу та користуватися страховою медициною тощо. Реалізація соціальних прав і свобод сприяє формуванню соціальної держави, стабілізує суспільне життя.

Слід зауважити, що недосконалий зміст законодавства соціального характеру негативно позначається як на становищі кожної людини, так і суспільства в цілому та загострюється в умовах війни, набуває особливої гостроти для соціально незахищених верств населення. Соціальні права є умовою забезпечення та підтримання позитивних стосунків між громадянами країни та не може бути досягнута в умовах відсутності поваги до прав і свобод людини.

На жаль, останні події в нашій державі не дозволяють повністю розв'язувати наявні соціальні проблеми, а лише породжують нові. Але в цей час люди особливо потребують соціального захисту. Складна ситуація у сфері соціального захисту малозабезпечених верств населення в Україні значною мірою зумовлена проблемами недостатнього фінансування заходів, спрямованих на реалізацію їхніх прав. При цьому всі соціально незахищені верстви населення в Україні, перебувають на межі, а часто за межею бідності. В умовах воєнного стану була запроваджена соціальна допомога та виплати, згідно з постанови Кабінету

Міністрів України від 7 березня 2022 р. №214 “Деякі питання надання державної соціальної допомоги та пільг на період введення воєнного стану” [1]. Державна соціальна допомога виплачуватиметься протягом дії воєнного стану та одного місяця після його припинення чи скасування, та стосується таких верств населення [2]:

1. допомоги малозабезпеченим сім'ям;
2. допомоги на дітей одиноким матерям;
3. допомоги на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування;
4. допомоги на дітей, хворих на тяжкі хвороби, яким не встановлено інвалідність;
5. щомісячної грошової допомоги особі, яка проживає разом з особою з інвалідністю I чи II групи внаслідок психічного розладу;
6. тимчасової державної допомоги дітям, батьки, яких ухиляються від сплати аліментів, не мають можливості утримувати дитину або місце проживання їх невідоме;
7. щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг;
8. тимчасової державної соціальної допомоги непрацюючій особі, яка досягла загального пенсійного віку, але не набула права на пенсійну виплату.

9. Характерною рисою будь-якої війни є масштабні руйнування, пошкодження, у тому числі цивільних житлових будинків, та як наслідок, втрати або пошкодження житла значної частини населення. Втім, обсяги руйнувань з 24 лютого 2022 р. на території України є катастрофічними, як і кількість вимушено переміщених осіб. Мільйони осіб залишилися без житла, за даними, наведеними 4 листопада заступником голови парламентського комітету з питань організації державної влади Оленою Шуляк, окупантами було знищено понад 35 млн квадратних метрів житла, більше ніж 800 000 людей залишилися без житла або їхнє житло потребує ремонту [3].

Тож, Постановою Кабінету Міністрів України від 07.03.2022 № 215 «Про особливості нарахування та виплати грошових допомог, пільг та житлових субсидій на період дії воєнного стану» [4] визначено особливості нарахування та виплати державної допомоги на території адміністративно-територіальних одиниць, у яких органи соціального захисту населення не мають можливості забезпечити підготовку виплатних документів та проведення фінансування.

Під час війни вкотре стає очевидною необхідність дотримання прав людини, зокрема людей з інвалідністю, при реагуванні на надзвичайні виклики. В Україні проживає 2,7 млн осіб з інвалідністю, і це число щодня зростає через війну. Згідно з даними Національної соціальної сервісної служби, в Україні обліковується 4,7 млн. внутрішньо

переміщених осіб, з яких понад 1,225 млн – це люди похилого віку, понад 172 тис – люди з інвалідністю [5].

Для того, щоб краще та швидше реагувати на нові виклики, необхідно розуміти та знати системні проблеми у сфері захисту прав людей з інвалідністю. У зв'язку з даною ситуацією постає ряд завдань перед органами влади, як системно розв'язувати нові проблеми, які постають, а саме для вирішення нагальних проблем осіб з інвалідністю було вжито негайні заходи для забезпечення евакуації таких осіб з районів ведення бойових дій в більш безпечні регіони України, а також прийнято низку рішень Уряду, що дозволили першочерговий виїзд за межі держави дітей та дорослих з інвалідністю у супроводі їх доглядальників.

Врегульовано питання заміни, у тому числі достроково, засобів реабілітації для громадян України, які внаслідок війни були пошкоджені або знищені, а також спрощену процедуру отримання допоміжних засобів реабілітації у разі відсутності документів в осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю та інших окремих категорій населення, які переселилися з районів та у період проведення воєнних (бойових) дій та або районів, що піддавалися бомбардуванням, авіаударам та іншим збройним нападам під час військової агресії Росії проти України [6].

Захисту, підтримки та допомоги потребують і літні люди. Департамент соціального захисту населення, тож обласні військові адміністрації, й на далі продовжують роботу з надання соціальної допомоги в умовах воєнного стану. У територіальних громадах визначено відповідальних осіб по догляду на дому за самотніми людьми похилого віку та особами з інвалідністю. Також, особи похилого віку та особи з інвалідністю отримують допомогу від комунальних надавачів у вигляді гуманітарної допомоги, продуктів харчування, засобів гігієни.

Підсумовуючи усе вище сказане, можна зробити висновок, що система соціального захисту найбільш вразливих верств населення під час дії воєнного стану містить в собі багато структурних елементів та механізмів. Вона покликана аби допомогти тим людям, які зазнали впливу російської агресії, як матеріального, так і психологічного, які держава гарантує їм. На жаль, на цей момент, система соціального захисту потребує негайних змін, та зазнала необхідного їй вдосконалення та пошук нових рішень та підходів, які допоможуть вирішити назрівші соціальні проблеми у зв'язку з агресією росії Воєнний стан має значний вплив на реалізацію соціальних прав незахищених верств населення. Однак, за допомогою відповідних стратегій та політики, можливо зменшити цей вплив та забезпечити захист та справедливість для цих вразливих груп.

Список використаної літератури:

1. Деякі питання надання державної соціальної допомоги на період введення воєнного стану : Постанова Каб. Міністрів України від

07.03.2022 р. № 214 : станом на 11 лип. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/214-2022-п#Text> (дата звернення: 02.12.2023).

2. Соціальна допомога та виплати в умовах воєнного стану - Юридична Газета. *Юридична газета – онлайн версія*. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/inshe/socialna-dopomoga-ta-viplati-v-umovah-voennogo-stanu.html> (дата звернення: 02.12.2023).

3. Олена Шуляк: Програма «Відновлення» набирає обертів і надалі до неї зможуть долучитися ті, хто має знищене житло на окупованих територіях. *Офіційний портал Верховної Ради України*. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/razom/243086.html> (дата звернення: 03.12.2023).

4. Про особливості нарахування та виплати грошових допомог, пільг та житлових субсидій на період дії воєнного стану : Постанова Каб. Міністрів України від 07.03.2022 р. № 215 : станом на 15 черв. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2022-п#Text> (дата звернення: 02.12.2023).

5. Як забезпечити права людей з інвалідністю в умовах війни. *UNDP*. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/press-releases/yak-zabezpechty-prava-lyudey-z-invalidnistyu-v-umovakh-viynu> (дата звернення: 03.12.2023).

6. Держава підтримує найбільш незахищені категорії населення під час війни. *Міністерство соціальної політики України*. URL: <https://www.msp.gov.ua/news/22206.html> (дата звернення: 03.12.2023).

УДК 347.788

Богдан КИРДАН,

*доцент кафедри цивільно-правових дисциплін
Національної академії внутрішніх справ
кандидат юридичних наук, доцент*

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ВІЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ТВОРІВ

01 грудня 2022 року Верховною Радою України прийнято Закон України «Про авторське право і суміжні права» (далі – Закон), який замінює Закону України «Про авторське право і суміжні права» від 23 грудня 1993 року та запровадив ряд змін, зокрема у сфері вільного використання творів.

Первинним суб'єктом авторського права є автор твору. Суб'єктами майнових авторських прав можуть бути також інші фізичні або юридичні особи, до яких перейшли майнові права на твір на підставі правочину або закону. Відповідно до Закону автори, а також суб'єкти авторського права